

Szerb Köztársaság
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium

Belgrád

Újvidéki Egyetem
Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

KÖZTÁRSASÁGI MAGYAR NYELVI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

2022/2023.

2. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 120 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

Nem vettem meg a biciklit. Holnap vasárnap, az üzletek zárva, és hétfőig, mire kisüt a nap, talán el is párolog a vágy, már érzem is, hogy szökik az ereje. Pedig hogy megfordult velem a világ ma reggel, ahogy eszembe jutott, hogy akár vásárolhatnék is egy kerékpárt! Talpra ugrottam az ötletre, egy saját bicikli megint! Már a kerekek zurrogását is hallottam, ebben az idegen városban ezt is megtehetem, vehetek egy biciklit... Elővettem a borítékból az ösztöndíjamat, kapkodva öltözködtem, a friss gépolajra gondoltam, és sötét nadrágot húztam, úgy képzeltem, percek múlva már kerekezni fogok, zötyögök hazafelé a szűk macskaköves utcákon, a fogam is bele-belekoccan a lendületbe, markolom a kormányt, a szinte összeérő ötszáz éves házak közt elkiáltom magamat, és a visszhang visszakiáltja: juhé!

(Szabó T. Anna: *Zuzmó, fecske, bicikli* – részlet)

1. Olvasd el figyelmesen a fenti szöveget, és **felelj** a feltett kérdésekre!

a) Miért gondolhat a kerékpárvásárlásra a novella főszereplője? Mi teszi lehetővé számára ennek az eltervezését?

b) Mire figyel az öltözködéskor a novella főszereplője? Miért?

2. Állapítsd meg, a fenti szövegre vonatkozóan **igazak vagy hamisak** az alábbi állítások! **Írd a megállapítás mellé az IGAZ vagy HAMIS** minősítést!

a) Az első kerékpárját szeretné megvásárolni az novella főszereplője. _____

b) Egy óvárosi sikátorban halad a kerékpárjával a főszereplő. _____

3. A vágyott jármű elnevezése a fenti szövegrészletben: *kerékpár, bicikli*. Írd a vonalra a kifejezés két rokon értelmű szavát! Választhatsz a szlengben, diáknyelvben, népnyelvben élő szinonimákból is.

4. Hangalak és jelentés viszonya alapján **a szavak mely csoportjába** sorolhatók az alább **kiemelt szavak?**

(a kerekek) **zurrogása, zötyögök** (hazafelé), (a fogam is) **bele-belekoccan**

5. Véleményed szerint a fenti szemelvény utolsó sorában a kommunikáció mely funkciója érvényesül leginkább (a tájékoztató, az érzelemkifejtő vagy a felhívó funkció)? Indokold is válaszodat!

6. Képezz igét az alábbi számnevekből! (Több morfémával is bővítheted az alapszót.)

a) egy _____ c) öt-hat _____

b) sok _____ d) hetven _____

14. Nevezd meg a **kiemelt** szavak **mondatrészi** szerepét és **szófaját!**

a) A szinte **összeérő** házak közt elkiáltottam magamat.

Mondatrész: _____ Szófaj: _____

b) Néhány perc múlva **valaki** kerékpárja zurrogni kezdett a macskaköves utcákon.

Mondatrész: _____ Szófaj: _____

15. Téged (mint osztályelnököt) **megbíztak az iskola titkárságán**, hogy tudasd az osztállyal, hogy hétfőre mindenképp be kell hozni az iskolába a pénzt a kirándulásra.

a) Írj értesítést **a szülőknek** (megszólítással, aláírással), amelyben közlöd ezt a hírt!

b) Az **osztályban** is kürtöld világgá a hírt a **diákszleng** szavainak felhasználásával!

16. Az alábbi szósorból írd ki a **jelölt szóösszetételeket**, majd nevezd meg a fajtájukat!

térdkalács, szemfog, kéményseprő, idejétmúlt, hajkorona, ágrólszakadt

17. Olvasd el az alábbi mondatokat, **húzd alá a nyelvhelyességileg** kifogásolható alakokat! A **helyénvaló** formákat írd a vonalra!

a) Betegség végett nem jött iskolába. _____

b) Ez a kérdés megossa az osztályt. _____

18. Keresd meg az alábbi **összetett szavak közös előtagját** (amelyik illik **mindegyik szó elé** az adott feladatban)! Például: *békanyál, békaperspektíva, békalencse*

a) _____ pipa _____ galamb _____ tűrő

b) _____ köhögés _____ pad _____ létra

19. Az alábbi meghatározások mellé **írd oda**, milyen **szólással** helyettesíthetjük az adott tartalmat! (Mindegyik szólásban **ugyanazon testrészünk** neve szerepel.)

a) Kotnyeles. Mindenbe beleártja magát. _____

b) Megharagszik. _____

c) Bosszúságot okoz neki: _____

d) Gőgös, önhitt, beképzelt: _____

20. Állapítsd meg, mely **jelentéstani** jelenség képezi a humor forrását az alábbi tréfában!

– Én minden húzáson nyerek.

– Melyik lottón játszik?

– Egyiken sem, fogorvos vagyok.

A humor forrása: _____

JAVÍTÁSI KULCS A 2. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2023. évi köztársasági verseny)

1. a) A főhős önálló, módja van az idegen városban kerékpárt vásárolni az ösztöndíjából.
b) Fekete nadrágot húz, mert gondol a friss gépolajra, hisz az foltot ejtethet a világosabb nadrágon. (Másképp megfogalmazott, de a lényegét tartalmazó más válaszokat is elfogadunk.) (2x0,5=1)
2. a) HAMIS, b) HAMIS (2x0,5=1)
3. Pl. bicigli, bicaj, bringa, canga, drótkecske, vasszamár, vasparipa, kenyérgőzös (2x0,5=1)
4. hangutánzó szavak (1)
5. Leginkább az *érzelemkifejtő/érzelmi* funkció jut kifejezésre. Lehetséges indoklás például: Örömet fejezi ki a novella főszereplője, amit a *juhé* indulatszó is nyomatékosít, ami még visszhangzik is a falak között. (0,5 pont a funkció megjelölése, 0,5 az indoklás.) (2x0,5=1)
6. Pl. a) egyel, egyezkedik, b) sokall, sokszoroz, c) ötöl-hatol, d) hetvenkedik (4x0,25=1)
(Minden más helyes választ is elfogadunk.)
7. népzene, lesben, lépdél, nagyság, imádkozik, azt, dobhártya, versben, elrágcsál
Keresztnév: Edina (5x0,1+0,5=1)
8. Pl. var–varr, ép–épp, szál–száll, megy–meggy, hal–hall, lak–lakk, tol–toll, fed–fedd, kel–kell, sok–sokk, meny–menny, sarkal–sarkall, fen–fenn, len–lenn, nagyol–nagyoll (4x0,25=1)
9. a) tarkabarka, b) észszerű, c) ki-be járkál, d) palicsi-tavi (4x0,25=1)
10. c) húzogattam (1)
11. Például: Húsvét előtt édesanyám sűrög-forog a konyhában; Nagyapám munka után dirmeg-dörmög a kertben; A mérkőzés után a középcsatár dúl-fúl az öltözőben. (4x0,25=1)
12. kapkod, ismerkedik, harapdál, találkozik (4x0,25=1)
13. a) Mária **nagyoll**ja a születésnapjára kapott pulóvert, ezért kisebbet kér; b) Karola a barátai előtt azzal **nagyzol**, hogy havonta lecseréli a mobilját. (2x0,5=1)
14. a) **összeérő** házak – minőségjelző, jelen idejű/folyamatos melléknévi igenév; b) **valaki** kerékpárja – birtokos jelző, határozatlan főnévi névmás (4x0,25=1)
15. Például: a) Kedves Szülők! Legyenek szívesek hétfőre elküldeni a kirándulásra a megbeszélte összeget. Köszönettel: Nagy Éva osztályelnök; b) Srácok, figyuzzatok, hétfőre be kell hozni a zsét/lóvét/stekszet/zsozsót/dohányt a kirándulásra! (Minden más, a stílusbeli, kommunikációs helyzetbeli különbséget érzékeltető választ elfogadunk. Az írásjelhasználatban előforduló vagy egyéb helyesírási hiba esetén nem jár pont.) (2x0,5=1)
16. *idejétmúlt* – tárgyas, *ágrólszakadt* – helyhatározói szóösszetétel (4x0,25=1)
17. a) Betegség **miatt** nem jött iskolába. b) Ez a kérdés **megosztja** az osztályt. (2x0,5=1)
18. a) békepipa, békegalamb, béketűró; b) szamárköhögés, szamárpád, számárlétra (2x0,5=1)
19. a) (mindenbe) beleüti az orrát; b) megorrol (valakire/valamiért)/felhúzza az orrát;
c) borsot tör az orra alá; d) fennhordja az orrát (4x0,25=1)
20. A humor forrása az, hogy a *húzás* többjelentésű/poliszém szó. (1)

